

ITEM NO 02891/53

K/MP
20 Mar
I/9980

CZECHOSLOVAKIA

EXILE
RFE

CRITICISM OF RFE

SOURCE MUNICH : A 26-year-old clerk who was employed at JABLONEC nad Nisou in the Communal enterprise. He escaped to Western Germany in August 1952.

DATE OF OBSERVATION : Until August 1952.

ENGLISH SYNOPSIS

The report contains a criticism of RFE programs.

EVAL. COMMENT : In general, all previous reports criticizing RFE broadcasts lack detailed analysis and are almost identical. It seems here that influences outside CSR affect the subsource and the criticism has no objective and individual character. This report is no exception. The first program to which subsource refers is probably: "The Other Side of the Coin." The case of BLAHA was already reported by the same subsource through the BERLIN Information Bureau /see Item No 15848/52./

X X X

Informátor měl velmi často možnost poslouchat československé vysílání zahraničních stanic ať již to byla rozhlasová stanice Svobodná Evropa, BBC Londýn, Hlas Ameriky či v poslední době velmi populární vysílač RIAS Berlín. Seřazují rozhlasové stanice již podle stupně jejich oblíbenosti.

Omezíme se nejprve na informace o poslechu Radia Svobodná Evropa. Stanice byla v případě informátora nejlépe slyšitelná ráno mezi 9 - 11 hodinou na krátkých vlnách. V této době se poslouchalo v kanceláři informátora na čtyřlampovém aparátu značky INGELLEN často za přítomnosti i tří až čtyř dalších kolegů. Hromadný poslech byl možný proto, že komunistická "eska" podniku byla v té době obvykle na schůzkách v závodě nebo na

/more/

jiných úřadech v městě. To se dělo tak dlouho až někdo udal u kádrového referenta, že se v personálním oddělení poslouchá Svobodná Evropa. Informátor byl předvolán na kádrové oddělení a bylo mu pohroženo, že mu bude vzato radio, bude-li pokračovat v poslechu. Dopoledne i odpoledne se dávala přednost krátkým vlnám proto, že na středních vlnách byl slyšet pouze hukot, který znemožňoval jakoukoliv srozumitelnost vysílání. Večer poslouchal informátor proti tomu až po 22 hodině, kdy byl teprve pořad srozumitelný, na středních vlnách, a to na šestilampovém aparátu značky HARMONIA. V krátkovlnných pásmech se pletla jedna stanice přes druhou a byl silný fading.

Nejoblíbenějším poslechem informátora byly zprávy, pak relace "Vyvrátíme, opravíme nebo doplníme", skautská hlídka a správy sportovní. Poslouchal i jiné pořady, jako "Vzkazy domovu" nebo zábavné relace Jára KOHOUTA, ale tyto pouze vyslechl, kdežto zmíněné pořady sledoval s velkým zájmem a požitkem, jak se sám vyjádřil.

Zprávy ze svobodného světa poslouchal proto, že viděl ve vysílání RFE pravdu, nezkrácený obraz světového politického dění a pohotové zpravodajství. Československý rozhlas a tisk informuje čs. veřejnost jednostranně a předkládá posluchačům a čtenářům takové zprávy, které se hodí komunistům do krámu. Na příklad čs. zpravodajství svého času houževnatě tvrdilo, že generál Ridgway nechává shazovat na Koreu pumy s nakaženým hmyzem. Kdyby RFE pravdivě nereferovalo o tom, jak to vlastně bylo, mnoho lidí by bylo ochotno věřit, že komunisté mají pravdu. Byla svolávána protestní shromáždění lidí, v kinech byly ukazovány záběry z boje proti infikovanému hmyzu, byl ukazován na snímcích nakažený hmyz, v novinách se objevovaly články o mezinárodních komisích, které zjistily, že nakažený hmyz v severní Korei se objevil. Ovšem RFE řeklo pravdu, že jde o komunistickou komisi a pravdu o tom, proč se každým rokem v severní Korei vyskytují epidemické nemoci bez jakéhokoliv vlivnějšího zásahu.

Relace "Vyvrátíme, doplníme..." je velmi zajímavá a užitečná. Dovídá se v ní posluchač pravdu o činech komunistů a to, jak se má každý dívat na zprávy v čs. tisku a rozhlase. Velmi působivé byly na příklad výklady, proč se neplní pětiletka. RFE říká pravdivě, že se neplní pro nedostatek materiálu a pro špatnou morálku pracujících, která je zaviněna malými platy

/more/

nebo odbouráním přídatkových listků pro pracující. Komunisté svádějí neplnění pětiletky na rozvratnické živly a na sabotéry, o čemž každý v závodech ví, že to není pravda a že komunisté lžou.

Skautskou hlídku informátor sledoval proto, že byl bývalý skaut. "Jsou to bašta věci, když radio hovoří o přípravách na jamboree a o skautském hnutí v celém světě", říká doslova. Byl vysloven názor, že skautská hlídka se poslouchá velmi často u mladých lidí, kteří skauting znali. Ostatní mládež si však již nedovede dobře představit, co to pravý skauting je.

O sportovní zprávy se zajímal proto, že sám byl činným sportovcem, fotbalistou. Sportovní zpravodajství RFE je jediným pramenem, odkud se československá veřejnost dovídá, co dělají naši sportovci - exulanti. Slyší o zahraničním sportu, zvláště o hokeji, kopané a tenisu, o čemž není v čs. novinách téměř ani zmínky a což naši veřejnost velmi zajímá. Vzpomíná na příklad obrovského zájmu o postup DROBNEHO v lonském Wimbledonu. Každý večer po dobu Wimbledonu se scházela v restauraci na stadioně v JABLONCI asi 15 členná skupina, v níž byl i informátor, která vždy čekala na výsledek "jak Jarda dopadl" a zuřivě pak debatovala o Jardovi a celém průběhu Wimbledonu. Stejně vášnivě se hovořilo a projevoval se mimořádný zájem o výsledky mezinárodních utkání v kopané a o lonské i předlonské neoficiální primát světa v kopané. S velkým potěšením byla přijata zpráva a krátká reportáž utkání Rakousko - Anglie 1 : 2. Ocenována byla také objektivnost sportovního zpravodajství RFE ze zimní olympiády v Norsku a z letního jejího pořadu v Helsinkách.

Lidé se těší i na zábavné relace JÁRY KOHOUTA, který těší u nás doma ze své bývalé popularity. "eho relace jsou poslouchány také proto, že skutečný vtíp v ČSR za vlády komunistů téměř vymřel. Jsou to na jedné straně pořady velmi hodnotné, které pomáhají lidem překonávat dnešní těžkou dobu ve vlasti. Některé výrocky JÁRY KOHOUTA z těchto pořadů se staly mezi lidem populární jako na příklad věta: "Já mám v notesu pana Červíčka"... Na druhé straně se zdá, že se těžko hledají náměty a následkem toho některé relace ztrácejí na originalnosti.

Z ostatních pořadů, na něž si informátor pamatuje, zaujalo jeho pozornost vyprávění Aleny KOHOUTOVÉ o útěku KOHOUTOVY rodiny z ČSR. Vyprávění bylo podrobné

/more/

a při tom velmi zajímavé. Ukázalo, že přechod přes hranice, když je připraven, nemusí skončit vždy jen zatčením nebo střelením. Lidé v ČSR vlivem komunistické propagandy myslí, že na hranicích se jen střelí a že tam jde o smrt.

Z dřívějších hlášení se informátorovi velmi líbila věta, kterou začínaly některé relace a která měla asi tento smysl: "Náš zpravodaj z OSTRAVY nebo náš zpravodaj z PRAHY hlásí...." Jen tento úvod ke zprávám byl předmětem jedné debaty informátora s přáteli, z níž bylo zřejmé, že těchto několik slov má značný psychologický vliv na posluchače RFE. V hovoru se říkalo: To musí být organizace, ta Evropa, když má všude zpravodaje! To mají komunisté vztek! Jak ale dopravují zprávy za hranice? Mají vysílačky nebo zprávy nosí agenti?

Je pravda, že vysílání RFE má značný vliv na náladu a smýšlení obyvatelstva. Největší ze všech rozhlasových stanic, které vysílají česky a slovensky. Je to proto, že se program může poslouchat v kteroukoliv denní dobu, je-li slyšitelný, a proto, že program je živý. Jeho výhoda spočívá také v tom, že mluví ke všem vrstvám národa.

Vliv radia S.E. způsobuje, že většina lidí v Československu věří na Spojené státy Evropské. "Většina lidí, kteří mají rozum", jak říká informátor. Tvrdí se, že musí dojít ke spojení evropských národů, nemají-li se opakovat chyby minulosti.

O každé zprávě, která se týká osvobození a budoucích poměrů v ČSR, se velmi diskutuje. V době, kdy Čína poslala severokorejským agresorům na pomoc tak zvané dobrovolníky, hlásilo RFE, že gen. Mac Arthur zamýšlí bombardovat Čínu. Ohlas zprávy v JABLONCI byl obrovský. Lidé byli vzrušeni. Říkalo se, že v případě bombardování Číny vznikne konflikt mezi USA a SSSR, který uspiší osvobození ČSR. Lidé měli sváteční náladu a jejich sebevědomí vzrostlo.

RFE naznačuje, že po osvobození se navrátíme v ČSR alespoň v hlavních rysech k bývalým poměrům. Lidé, kteří měli malé majetky, malé továrničky, obchody, živnostníci a zemědělci věří, že jim budou majetky vráceny a že jim bude nahrazena škoda, způsobená komunisty. "Kdyby se to nemělo vrátit, nemělo by smysl čekat na osvobození", říkají.

/more/

Proti tomu chtějí lidé více vědět o politické situaci našeho exilu. Chtějí vědět, co se děje pro osvobození. Chtějí být informováni o činnosti Rady svobodného Československa, o níž prakticky vědí jen to, že byla ustavena.

Informátor sám nesouhlasil s vysíláním na thema "Pravda o Valce" v červenci 1952. Ovšem říká to až s dnešního hlediska. Tenkrát bylo vysíláno, že každý z uprchlíků má možnost emigrace do celého světa. Neřeklo se ovšem, jak dlouho se musí na emigraci čekat. ?luvílo se o tom, že má každý možnost zaměstnání, neřekli však, jaké potíže vznikají, než se práce najde. Vysílalo se, že každý dostane jídlo, ovšem nemluvílo se o tom, jaká ta strava je. Hlásilo se, že každý dostane od charity oblečení, až to pravda není, že každý má ubytování, ale pomlčelo se jíž, jaké to ubytování je. "Každému uprchlíku je zde věnována péče? Já jsem nezjistil dosud žádnou", říká informátor. Nemluví se také o tom, kolik kriminálních případů a komunistických špiclů je ve Valce mezi uprchlíky. Zde nemluvílo radio S.E. pravdu.

V souvislosti se "Vzkazy domovu" říká informátor, že je to dobré zpravodajství, které odhaluje bezcharakterní špicly mezi lidem. Uvádí příklad z roku 1951, kdy v létě hlásilo RFE, že na pracovním úřadě v JABLONCI je jeden donašeč. A skutečně se mezi zaměstnanci zjistilo, že RFE mělo pravdu a špicl se odhalil ve svazákově BLÁHOVI /fmu/, který donášel na Okresní národní výbor informace o smýšlení zaměstnanců pracovního úřadu. Zjistilo se, že špicloval i přednostu pracovního úřadu, který byl sám komunistou. Následkem toho všichni Bláhu ignorovali, měl znemožněnou posici a přihlásil se proto při převodu administrativních sil do výroby na lesní brigádu. Byl v úřadě nemožný.

V celku se dá říci, že RFE je nejposlouchanějším vysílačem, že je v oblibě a že udržuje ve značné míře morálku obyvatelstva, které čeká na osvobození.

Pokud jde o ostatní vysílače, informátor sledoval každý pátek BBC, když hovořil Sir Bruce Lockhardt. V jiné dny jen tehdy, kdy nebyla dobrá slyšitelnost RFE. BBC měl poslech většinou dobrý. Nebyl téměř rušen. Vysílač žije z tradice, které si vybudoval za II. světové války. Relace Siru Lockhardta se mu líbily, protože byly působivé svou přesvědčivostí a svým obsahem, v němž ukazuje autor svou dobrou znalost československých poměrů.

/more/

Hlas Ameriky poslouchal informátor zřídka, protože byl velmi rušen. Pokud jde o oblíbenost BBC nebo VOA nedá se dobře říci, že by měl některý z nich přednost před druhým, až jsme je v úvodu seřadili za sebe. Bylo to tak, že posluchači, když nechytili snad správy BPC, tak vyladili přijímač na Hlas Ameriky. Obě stanice se chytaly více pro informace než pro komentáře.

Jelikož informátor žil v pohraničí, poslouchal velmi často západoberlínský vysílač RIAS pro jeho pohotové spravodajství. Vysílač byl v JABLONCI hodně poslouchán. Pochopitelně lidmi, kteří umějí německy - a těch je tam velmi mnoho.

Podle zkušeností informátora, RFE poslouchají houfně i komunisté. Kádrovník Komunálních podniků JABLONEC JIROŠ /fmu/ chytá relace RFE určitě. Řekl to sám, když prohlásil informátorovi: "Co myslíš, já si také někdy poslechnu Evropu." Ovšem pravdivý názor o poslechu již dále neprojevil..

E n d